

บทที่ 2

เอกสาร

1. เรียนรู้"วิถีอาเซียน" เปลี่ยนคู่ค้าเป็นมิตร ต้องเริ่มที่"คน" (วนา วรรณยางกูร ; 2556)

นับถอยหลังสู่ประชาคมอาเซียนในอีกสองปีข้างหน้า ทั้งภาครัฐและเอกชนจึงเร่งเตรียมความพร้อมให้แก่หน่วยงานต่างๆ โดยเฉพาะการให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อให้ความร่วมมือที่จะเกิดขึ้นมีความเข้มแข็ง ผู้คนในแต่ละประเทศต้องทำความรู้จักและไว้เนื้อเชื่อใจกันสำหรับเด็กๆ มีการให้ความรู้และสอนภาษาเพื่อนบ้านในโรงเรียน นอกจากนั้น ยังมีสื่อนอกการเรียนการสอนมากมาย เช่น รายการทางโทรทัศน์ หนังสืออ่านนอกเวลา การ์ตูน หรือทางอินเทอร์เน็ตที่สามารถหาข้อมูลได้มากมาย แต่ข้อมูลที่สั้นหลวมอาจทำให้เด็กๆ ขยาดเหมือนเวลาเจอดาราเล่มหนา ชนิดที่ว่า เปิดปุ๊บ...หลับปั๊บ หนึ่งในความพยายามสื่อสารเรื่องประชาคมอาเซียนกับเยาวชนอย่างสร้างสรรค์ เมื่อ "สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" จับมือกับ นานมีบุ๊คส์ จัดทำหนังสือชุด ""The ASEAN Way"" หรือ ""วิถีอาเซียน"" ให้ความรู้จักกับอาเซียนแบบรู้จริงรอบด้าน ผ่านภาพประกอบเข้าใจง่าย มีทั้งหมด 12 เล่ม คือ ลาว สิงคโปร์ อินโดนีเซีย เมียนมาร์ ฟิลิปปินส์ กัมพูชา บรูไน ไทย มาเลเซีย เวียดนาม รวมถึงว่าที่สมาชิกอาเซียน ดิมอร์-เลสเต และเล่มสุดท้ายเป็นสรุปภาพรวมทั้งหมดของอาเซียน "รศ.ดร.สุนทร ชุตินทรานนท์" ผู้อำนวยการสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แนะนำว่า หนังสือชุดนี้ล้วนลึกไปในมิติที่ไม่ถูกพูดถึง เปิดพื้นที่ให้ได้ทำความเข้าใจผ่านข้อคิดและการปฏิบัติครอบคลุมไปถึงเรื่องศาสนา ชีวิตความเป็นอยู่ ความเชื่อ และอาหาร ซึ่งบางเรื่องเป็นเรื่องที่มีความหมาย แต่หากไม่ละเอียดก็จะถูกมองข้ามไป เช่น เรื่องวัฒนธรรมร่วมสมัย (Pop Culture) หรือเสน่ห์เฉพาะตัวของแต่ละประเทศ.สุนทรวิเคราะห์ถึงการนำเรื่องอาเซียนเข้าสู่การรับรู้ภาคประชาชนว่า ""อาเซียนถูกทำให้เป็นเรื่องยากมานานแล้ว เป็นขามหม้อใหญ่ที่คนไม่อยากกิน เมื่อพูดถึงอาเซียน ภาพแรกทีนึกถึงคือภาพของ "รัฐ" มีส่วนราชการ องค์กร และการประชุม จนลืมเรื่องของ "คน" ทั้งที่คนคือผู้สร้างวิถีอาเซียน เราจึงจำเป็นต้องรู้จักตัวตนของประเทศนั้นๆ เพื่อทำให้อาเซียนกลายเป็นเรื่องของจิตวิญญาณและความเป็นมนุษย์""

ผอ.สถาบันเอเชียศึกษา กล่าวต่อว่า "ความยั่งยืนจะเกิดขึ้นได้ ต้องมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง ต้องสร้างการตระหนักรู้ร่วมในฐานะพลเมืองอาเซียน ขับเคลื่อนจากจุดยืนดั้งเดิมซึ่งเน้นความเป็น

ชาตินิยม ไปสู่มิติที่เป็นภูมิภาคนิยมมากขึ้น แต่ก่อนเราจะคิดในมิติที่เป็นชาติของเราเท่านั้น แต่หลักประกันความอยู่รอดของประเทศในอาเซียน ทั้งปัจจุบันและอนาคต ขึ้นอยู่กับว่า เราสามารถพัฒนาและสานสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านและสมาชิกในภูมิภาคได้แน่นแฟ้นเพียงใด""ถามถึงการเตรียมตัวของคนไทยในการก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน"อ.สุเนตรตอบว่า สิ่งที่สำคัญที่สุดในการตั้งหลักเตรียมตัว คือต้องเตรียมคนให้พร้อมสำหรับรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

"อันดับแรก" คือ ต้องปรับกระบวนการในการรับรู้ เพราะคนไทยจัดอันดับความสัมพันธ์ของประเทศทางตะวันตกเป็นอันดับต้น จึงต้องปรับกระบวนการทัศนในการลำดับความสำคัญทางการรับรู้ต่อประเทศเพื่อนบ้าน

"อันดับที่สอง" การปรับทัศนคติ เราใช้ตัวเองเป็นศูนย์กลางในการทำความเข้าใจเพื่อนบ้าน ตัดสินความคิดความชั่ว คุณค่าต่างๆ โดยใช้ตัวเองเป็นบรรทัดฐาน เช่น เมื่อเราคิดเกี่ยวกับเมียนมาร์ ก็จะคิดโดยมีเรื่องของสงครามในอดีตเป็นตัวตั้ง ซึ่งหากเราลองย่นในจุดของเขาจะสามารถเข้าใจเขาได้มากขึ้น

"อันดับที่สาม" คือ คนไทยต้องเพิ่มภูมิความรู้เกี่ยวกับเพื่อนบ้าน ซึ่งสามารถทำได้ด้วยตัวเอง แต่ความรู้ที่จะเกิดขึ้น จำเป็นต้องมีโครงสร้างของสังคมเป็นปัจจัย ภาครัฐจะต้องมีศูนย์การเรียนรู้อย่างเป็นระบบที่คนทุกระดับสามารถพึ่งพาได้ สิ่งเหล่านี้จำเป็นต้องมีเพื่อใช้เป็นทรัพยากรในการเตรียมคน

"อันดับสุดท้าย" ต้องมีกระบวนการขับเคลื่อน ในเชิงของหลักสูตรการเรียนการสอนและกิจกรรม ที่จะผลักดันให้เกิดการศึกษาและสืบสาน จำเป็นต้องมียุทธศาสตร์เกี่ยวกับอาเซียนที่ชัดเจน นั่นคือการเตรียมตัวเข้าสู่อาเซียนสำหรับประชาชนทุกระดับ

ส่วนการเตรียมตัวสำหรับเยาวชนไทยนั้น อ.สุเนตรให้คำแนะนำว่า "การให้ความรู้กับเยาวชนไทยในขณะนี้ อยู่ในขั้นพื้นฐานที่สุด เป็นจุดเริ่มต้นซึ่งยังไม่พอ เยาวชนต้องมีความรู้ที่รอบด้านและลุ่มลึกกว่านั้น ส่วนปัญหาที่เยาวชนจะต้องพบเมื่อเปิดอาเซียน คือเรื่องภาษาที่ยังใช้ได้ไม่ดี ทั้งภาษาของตนเองและภาษาอังกฤษ ปัญหาจำเป็นต้องมีการจัดการ มิฉะนั้นจะเกิดช่องว่างระหว่างคนส่วนน้อยที่ใช้ภาษาได้ดี กับคนส่วนใหญ่ที่มีปัญหาเรื่องภาษา เยาวชนต้องเตรียมตัว ไม่ใช่เพียงภาษาอังกฤษ แต่รวมถึงภาษาอาเซียนจะช่วยเพิ่มโอกาสให้กับตนเอง"

"ประเทศไทยจะเดินเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างสง่าผ่าเผยได้ ต้องมาจากการเตรียมตัวของคนทั้งประเทศ เพื่อในอีก 2 ปีข้างหน้า คนไทยจะได้รู้สึกว่าเป็นบ้านที่เดินทางเข้ามาติดต่อและทำงานร่วมกัน ไม่ใช่เพียงชาวต่างชาติ แต่เป็นมิตรที่รู้จักกันดี ในฐานะพลเมืองอาเซียน"

2. การเตรียมพร้อมด้านการศึกษาของไทย เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน(2554)

นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เคยบรรยาย พิเศษเรื่อง "การเตรียมพร้อมด้านการศึกษาของไทย เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ. ๒๕๕๔" ระบุว่า ประเทศไทยเป็นผู้นำในการก่อตั้งสมาคมอาเซียน มีศักยภาพในการเป็นแกนนำในการสร้างประชาคมอาเซียนให้เข้มแข็ง ภายใต้อุทธศาสตร์วิสัยทัศน์เดียว เอกถัักษณ์เดียว และประชาคมเดียว เพื่อความเจริญมั่นคงของประชากร ทรัพยากร และเศรษฐกิจ

ภายใต้การก่อตั้งนี้จะต้องยึดหลักสำคัญ คือ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงของอาเซียน ประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมของอาเซียน การศึกษานั้นจัดอยู่ในประชาคมสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งจะมียุทธศาสตร์สำคัญที่จะส่งเสริมให้ประชาคมด้านอื่น ๆ มีความเข้มแข็ง เนื่องจากการศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนาในทุกๆ ด้าน การเตรียมความพร้อมของการศึกษาไทย มีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1) การสร้างประชาคมอาเซียนด้วยการศึกษา ให้ประเทศไทยเป็น Education Hub มี การเตรียมความพร้อมในด้านกรอบความคิด คือ แผนการศึกษาแห่งชาติ ที่จะมุ่งสร้างความตระหนักรู้ของคนไทยในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างคนไทยให้ เป็นคนของประชาคมอาเซียน พัฒนาสมรรถนะให้พร้อมจะอยู่ร่วมกัน และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้าน การศึกษา โดยให้มีการร่วมมือกันใน 3 ด้านคือ ด้านพัฒนาคุณภาพการศึกษา การขยายโอกาสทางการศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริการและจัดการศึกษา

2) ขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนด้วยการศึกษาด้วยการสร้างความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับเพื่อนบ้านในกลุ่มประเทศอาเซียน ความแตกต่างทางด้านชาติพันธุ์ หลักสิทธิมนุษยชน การส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศเพื่อพัฒนาการติดต่อสื่อสารระหว่าง กันในประชาคมอาเซียน มีการเพิ่มครูที่จบการศึกษาด้านภาษาอังกฤษเข้าไปในทุกๆระดับชั้นการศึกษา เพื่อให้นักเรียนไทยสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้อย่างสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังมีการร่วมมือกับภาคเอกชนในการรับอาสาสมัครเข้ามาสอนภาษาต่างประเทศ รวมถึงวัฒนธรรมของประเทศต่างๆเพื่อการอยู่ร่วมกันด้วยความเข้าใจกันของประเทศในประชาคม

ส่วนด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา นั้น จะพัฒนาตามหลัก 3N ได้แก่ Ned Net โครงข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ NEIS ศูนย์กลางรวบรวม จัดเก็บ และเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา NLC ศูนย์เรียนรู้แห่งชาติ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดเวลา มีการพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นพลเมืองอาเซียน การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ความเอื้ออาทร โดยใช้การศึกษาเป็นกลไกในการสร้างวัฒนธรรมใหม่ นักศึกษาที่จบจากอาชีวศึกษาจะต้องเป็นแรงงานที่มีคุณภาพ มีทักษะการทำงานร่วมกันในประชาคมอาเซียน

นอกจากนี้ ยังต้องส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางด้านอาชีวศึกษา เป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาไปสู่ประชาคมอาเซียนและสากลต่อไป